

Hoe zien inwoners de toekomst van hun leefomgeving?

Bouwstenen voor de Omgevingsvisie van gemeente Rheden

In gesprek met inwoners van de gemeenten Rheden

Hoe zien inwoners de toekomst van hun leefomgeving?

Bouwstenen voor
de Omgevingsvisie van
gemeente Rheden

Hoe zien inwoners de toekomst van hun leefomgeving? – Bouwstenen voor de Omgevingsvisie van gemeente Rheden

Inwoners van de gemeente Rheden praten mee over hun leefomgeving en keuzes voor de toekomst.

Onderzoeksbureau Opiniepijlers, mei/juni 2022

In opdracht van de gemeenten Rheden

Samenstelling Reinder Boeve en Frank Bolder

Interviews Tessa Ariaans, Hans Teunissen, Fred Eggink,

Gytha van der Veer, Reinder Boeve

Graphics, ontwerp en opmaak Louman & Friso ontwerp bureau

Disclaimer Uitspraken, conclusies en aanbevelingen zijn gebaseerd op gesprekken met respondenten. Feiten, aantallen en cijfers zijn verwerkt zoals ze zijn genoemd in deze gesprekken en niet verder getoetst.

Leeswijzer diagrammen Bij een deel van de vragen kon gekozen worden uit meerdere antwoorden. In dat geval kan het percentage hoger zijn dan 100 procent.

De quotes in dit rapport zijn geselecteerd omdat ze exemplarisch zijn en de thema's vaker zijn genoemd in de gesprekken. Het zijn letterlijk weergaves van wat er is gezegd om de authenticiteit te onderstrepen.

Geschiedenis en cultureel erfgoed

Onderwijs

Openbaar vervoer

Economie

Natuur en milieu / biodiversiteit

Sociale cohesie

Wonen

Recreatie en toerisme

Leefomgeving

Gezondheid en sport

Duurzaamheid / klimaat

Voorzieningen

Hoe denkt u over de toekomst van uw dorp?

Laag-Soeren

Spankeren

Dieren

Ellecom

De Steeg

Rheden

Velp

De Omgevingsvisie

gemeente Rheden

Inhoud

1. Samenvatting	6
2. Beschrijving van de werkwijze, achtergronden	8
3. Uitwerking van de resultaten waardering woonomgeving	10
3.1 Inleiding	
3.2 Waardering en leefbaarheid van de woonomgeving	
3.3 Wat respondenten het meest waarderen in hun woonomgeving	
3.4 Wat respondenten het minst waarderen in hun woonomgeving	
3.5 Leefbaarheid	
3.6 Voorzieningen	
4. Resultaten identiteit van de gemeente	19
4.1 Inleiding	
4.2 Redenen voor vestiging	
4.3 Meest en minst favoriete plekken in de gemeente	
4.4 Wat is het beschermen en/of behouden waard?	
4.5 Gemeente Rheden in een paar woorden	
5. Resultaten prioriteiten en ambities	23
5.1 Inleiding	
5.2 Indicatoren sociale cohesie	
5.3 Indicatoren maatschappelijke slagkracht	
5.4 Wat kan er volgens respondenten beter in gemeente Rheden?	
5.5 Welke onderwerpen vinden respondenten belangrijk?	
5.6 Toekomstbeelden	
6. Overige onderwerpen die inwoners aandragen	32
6.1 Inleiding	
6.2 Aangedragen onderwerp	
7. Achtergronden van de respondenten	34
8. Verantwoording	35
Infographic	38

1

Samenvatting

In mei 2022 namen 465 inwoners van de gemeente Rheden deel aan dit onderzoek. Hiervan spraken we er 151 op drie marktdagen in Velp, Rheden en Dieren. 314 respondenten reageerden digitaal.

Belangrijkste thema's

De inwoners die wij spraken vinden wonen, natuur en milieu en een gezonde, veilige leefomgeving de belangrijkste onderwerpen. De doorstroom op de woningmarkt is een heet hangijzer: respondenten zien dat er een tekort aan betaalbare koop- en huurwoningen in hun dorpen. Hierdoor komen hun kinderen en andere jongeren niet of nauwelijks aan huisvesting, is hun analyse. Ook zijn er voor ouderen onvoldoende mogelijkheden om 'kleiner' te wonen, zoals in een appartement. Veel oudere inwoners blijven hierdoor tot op hoge leeftijd wonen in een gezinswoning. Het zijn 'westerlingen' die de schaarse (en dure) huizen kopen die wel vrijkomen.

Daarnaast maken inwoners zich zorgen over de natuur en het milieu, en dringen zij aan op minder intensieve landbouw en recreatie nabij dan wel in Nationaal Park de Veluwezoom. Bij leefomgeving denken veel respondenten aan veiliger verkeer. Zij vinden dat er best een tandje bij mag in het nastreven van een veilige en gezonde woonomgeving, voor iedereen in de samenleving. Meer doorstroming op de huizenmarkt, en behoud en versterking van de groene omgeving. Inwoners tonen in die zin aardig wat ambitie op al deze thema's.

Waardering woonomgeving

Inwoners van de gemeente Rheden zijn gemiddeld genomen (zeer) positief over hun woonomgeving. Dat constateerden we ook al bij ons onderzoek naar het Masterplan Veluwezoom. Respondenten waarderen de natuur en de rust in en om de dorpen, en zijn in de basis ook tevreden over het voorzieningenniveau. Er heerst kortom tevredenheid over de eigen

woonsituatie, maar er is ook wat onrust over sommige sociale en economische ontwikkelingen in de maatschappij als geheel en in de gemeente in het bijzonder: sociale tweedeling, leegstand en verpaupering.

Niet alles is voorhanden in eigen dorp of gemeente en zijn er wat zorgen over verschralling in de toekomst. Nu al gaan inwoners naar de grotere plaatsen voor sommige voorzieningen. Sommigen van hen wijzen op het gemak van webshops die impact heeft op het winkelbestand in hun dorp. We spraken daarnaast mensen die zich zorgen maken over de tweedeling in de samenleving, over de toename van armoede. Inwoners signaleren dat op de huurmarkt sociaal zwakkere inwoners – al dan niet afkomstig van buiten de gemeente – de toon gaan zetten. In sommige buurten zien mensen verpaupering. Dat er her en der in de gemeente panden leegstaan – oude fabrieken worden genoemd, maar bijvoorbeeld ook het oude pand van Rhederhof – helpt niet.

Energie in de samenleving

Sommige inwoners moeten lang nadenken voor ze iets negatiefs kunnen noemen over hun eigen omgeving. Maar dat er niet alleen pluspunten naar voren komen in de gesprekken is op zichzelf niet iets slechts. Veel inwoners zijn in staat om verder te kijken dan de fraaie kanten van hun woonomgeving. Ze bekommeren zich om mensen in de samenleving met wie het minder goed gaat. Ze zien dat de gemeente niet 'af' is, en dat er in de toekomst op allerlei vlakken verbeteringen mogelijk zijn – wat betreft woningmarkt, recreatieve voorzieningen, voorzieningenniveau, natuur en milieu, het sociale karakter van de gemeente, om een paar thema's te noemen. In het algemeen zijn mensen in Rheden bereid de handen uit de mouwen te steken: we spraken flink wat mensen die al actief zijn in de dorpsgemeenschap, bijvoorbeeld als vrijwilliger. Inwoners zien in eigen buurt ook naar elkaar om. Ze geven voor een groot deel ook aan zelf in actie te willen komen om bijvoorbeeld het voorzieningenniveau op peil te houden. We bespeuren dus behoorlijk wat energie in de Rhedense samenleving. Eén op de drie respondenten gaat er wel van uit dat de gemeente daarbij het voortouw neemt.

2

Beschrijving van de werkwijze, achtergronden

Onze interviewtour ging van start met publicaties in lokale media en aankondigingen via de (online) kanalen van de gemeente. Kern van de boodschap: om in gesprek te gaan met inwoners staan we medio april op drie marktdagen in de dorpen Velp, Rheden en Dieren. Op deze markten zetten we onze omgebouwde camper neer. Deze doet dienst als informatie- en discussiebus. Ook kan worden deelgenomen aan een online vragenronde.

We hebben inwoners uit alle dorpen van de gemeente kunnen spreken. Daarnaast reageerden inwoners online. Al met al is er een goede dekking bereikt en kregen we een goed beeld van de meningen en ervaringen in de hele gemeente.

De gesprekken op straat begonnen met onderwerpen dicht bij huis, zoals waardering en kenschets van de eigen woonomgeving en dorp. Daarna spraken we over thema's in de breedte en de diepte, zoals: wat is de identiteit van de gemeente Rheden, en wat vinden inwoners belangrijk voor de toekomst van hun gemeente, en waar zitten potenties? Daarnaast was er informatieuitwisseling over de achtergronden van de Omgevingsvisie en het proces in de gemeente Rheden. Inwoners gaven regelmatig aan het prettig te vinden om in een vroeg stadium te kunnen meepraten over onderwerpen die hen aangaan.

De gesprekken op straat en de online vragenlijst leverde een veelheid aan antwoorden, opmerkingen en suggesties op. Deze hebben we gerubriceerd en geclusterd. Dit leverde drie lijnen op, die we vanaf hoofdstuk 3 verder uitwerken:

- 1 waardering en leefbaarheid van de eigen woonomgeving
- 2 identiteit van de gemeente Rheden
- 3 prioriteiten, ambities en potenties die inwoners noemen voor de toekomst van de gemeente

Daarnaast boden we respondenten de mogelijkheid om andere, voor hen belangrijke onderwerpen aan te dragen. De thema's die buiten de scope van dit onderzoek vallen presenteren we in een afzonderlijk hoofdstuk. Tenslotte gaf een aantal antwoorden meer informatie over de globale achtergrond van de respondent, zoals woonplaats, leeftijd, opleiding en hoe lang hij of zij al inwoner is van de gemeente Rheden. Al met al ontstond er een compleet, betrouwbaar beeld van wat inwoners belangrijk vinden voor de toekomst van de gemeente Rheden. De drie lijnen die we uitwerkten vormen bruikbare bouwstenen voor de Omgevingsvisie.

Uitwerking van de resultaten waardering woonomgeving

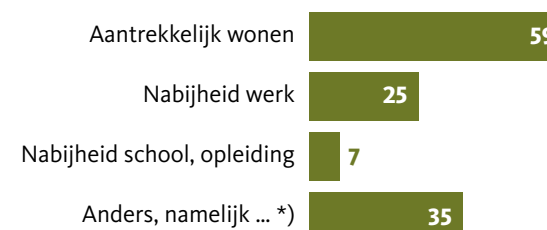
3.1 Inleiding

De resultaten van het onderzoek hebben we uitgewerkt langs drie lijnen: ten eerste de feedback die respondenten geven op hun woon-omgeving, ten tweede de identiteit van de gemeente en ten derde de prioriteiten en ambities die inwoners benoemen. Lijn 1 komt naar voren in dit hoofdstuk, lijn 2 en 3 repsectievelijk in hoofdstukken 4 en 5. Daarnaast is er nog de categorie ‘overige onderwerpen’ waar respondenten aandacht voor vragen. Deze behandelen we in hoofdstuk 6.

3.2 Waardering en leefbaarheid van de woonomgeving

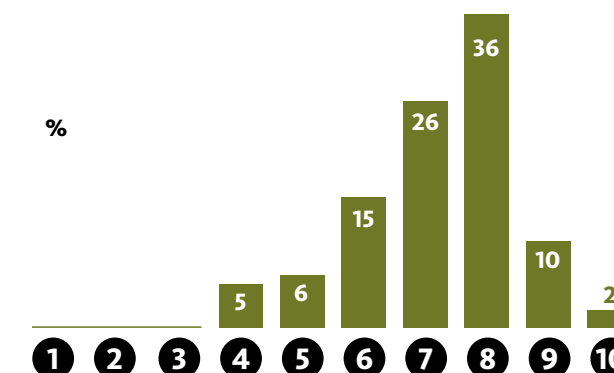
Inwoners van de gemeente Rheden zijn over het algemeen positief over hun eigen woonomgeving. Dat blijkt duidelijk uit de reacties die we krijgen van respondenten. Een zeer ruime meerderheid geeft een 7 of hoger aan het eigen dorp. Eenzelfde beeld levert de vraag op over de leefbaarheid in de dorpen. Ook hier zien we dat driekwart van de respondenten een 7 of hoger als cijfer geeft. We vroegen in de gesprekken verder naar een cijfer voor de woonomgeving van de gemeente als geheel. Hier is de indruk van inwoners nog positiever: Bijna 9 op de 10 van de mensen die spraken geeft een 7 of hoger, en iets meer dan de helft waardeert Rheden als woongemeente met een 8 of hoger.

Waarom woont u hier? Waarom bent u hier komen wonen?

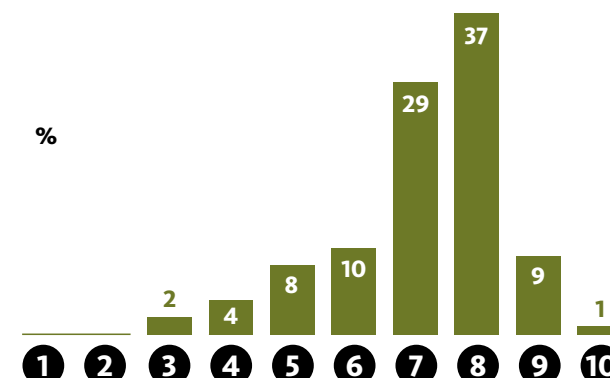

*) terug naar geboortegrond, familie woonde er al, geboren en getogen, Intercystation, betaalbare woning, ik kreeg hier een huurwoning, keuze voor de natuur, dichtbij snelweg, gezinshereniging (Turkije), nabijheid Arnhem, veilige omgeving voor onze kinderen, mantelzorg ouders

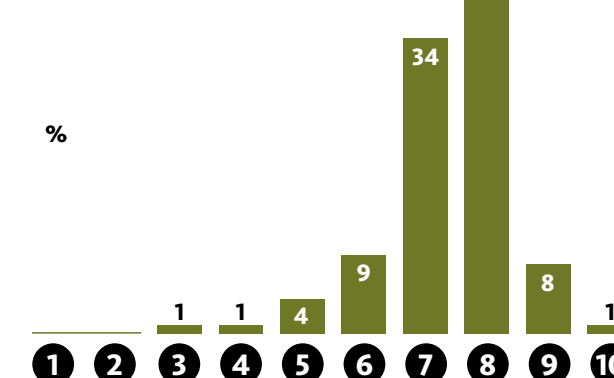
Welk cijfer geeft u de natuur in uw omgeving?

Welk cijfer geeft u de leefbaarheid in uw dorp?

Welk cijfer geeft u de woonomgeving in de hele gemeente Rheden?

3.3 Wat respondenten het meest waarderen in hun woonomgeving

De rust, de nabijheid van de natuur. Dat zijn de meestgenoemde factoren die volgens respondenten de dorpen in Rheden tot fijne woonplekken maken. Nagenoeg iedereen noemt deze pluspunten. Er is waardering voor de uiterwaarden van de IJssel en de bossen en heide van de Veluwezoom.

Een andere positieve factor die veel mensen noemen is de bereikbaarheid van hun dorp. Via de (snel)weg en het spoor kun je snel op andere plekken komen, bijvoorbeeld voor werk.

Daarnaast geven respondenten aan dat het voorzieningenniveau in hun beleving redelijk is.

Meer hierover in 3.5 (Leefbaarheid) en 3.6 (Voorzieningen).

3.4 Wat respondenten het minst waarderen in hun woonomgeving

Bij de vraag wat ze het meest waarderen, waren respondenten er doorgaans snel uit: het groen, de rust. Wat ze het minst waarderen is voor veel mensen een lastigere vraag. Toch kregen we hier ook respons op. Het ging in de reacties vaak over de veranderende samenstelling van de dorpsgemeenschap, verkeer, gesignaleerde armoede of tweedeling in het dorp, het winkelaanbod en aantrekkelijkheid van de kern en zorgen om verpaupering in sommige dorpen door met name leegstand van panden.

Hierover meer in 3.5 (Leefbaarheid) en 3.6 (Voorzieningen).

QUOTES

Rheden

- **Winkels, scholen en clubs voor de kinderen heb ik in mijn dorp allemaal bij de hand. Alles verder weg dan Rheden is op de fiets goed te doen. En het buitengebied is na 12 jaar nog steeds ontzettend mooi. Dat is een blijvend cadeautje van wonen in Rheden.**
- **De natuur en de goede verbindingen zijn de redenen waarom ik hier ben komen wonen, dat vind ik echt heel belangrijk. Voorzieningen als scholen zijn er ook in de gemeente, een fijn idee voor als mijn kinderen groter zijn.**

Velp

- **De bereikbaarheid van de natuur en de stad is lekker dichtbij in Velp, je hebt hier het beste van beide.**
- **Ideaal gratis parkeren in het centrum. Fijn een station te hebben.**

Dieren

- **De Veluwezoom en de oude dorpskern van Zuid waardeer ik het meest.**
- **De natuur, de voorzieningen, het intercity-station.**

QUOTES

Dieren

- **Het dorp vind ik niet zo aantrekkelijk. Het blijft een gemiste kans dat Dieren Noord en Zuid door bezuinigingen niet samengetrokken zijn.**
- **Er is geen nieuwbouw.**

- **Er is weinig betrokkenheid doordat we hier veel import hebben van oudere westerlingen. Waarvan een deel hun betaalbare koopwoning als weekend- en vakantiewoning gebruiken. Die mensen sluiten zich niet aan bij verenigingen. Hebben ook geen kinderen om basisscholen in stand te houden.**

QUOTES

Rheden

- Het hobbelt hier qua inwoners aardig achteruit. Wat er komt wonen komt veelal uit de stad en dat is goed te merken.
- Ik erger me aan de verpaupering van de voormalige apotheek en Rhederhof, en de verloedering van hotel De Roskam.
- Er is bijna geen normaal huurhuis beschikbaar. Mijn dochter wil het huis uit maar het aanbod is zeer karig.

De Steeg

- Het minst fijn is het lawaai van de snelweg en de goederentreinen.

Laag-Soeren

- De basisschool is verdwenen en daardoor krijgen de plaatselijke verenigingen niet genoeg aanwas meer. Ik ben bang dat ze daardoor op den duur ook verdwijnen. Er is teveel nieuwbouw geweest in ons dorp, bij het voormalig tuincentrum en op het Harmonie-terrein. Daar bouwden partijen die alleen winstmaximalisatie najagen en daarom zoveel mogelijk woningen neerzetten, die optisch niet in een dorp horen en die veel te dicht op elkaar staan.

- De drukke Harderwijkerweg, daar rijdt het verkeer in de vroege ochtend en late avond veel te hard. Eigenlijk is het niet meer van deze tijd dat er een provinciale weg door een dorp loopt. Veel vrachtwagens, maar het ergst zijn de mensen die met 80 of harder door ons dorp rijden. Het is 10 tot 15 procent van al het verkeer maar ze zorgen voor veel herrie.

Spankeren

- De logistiek centra nabij het kanaal, die kan ik het minst waarderen.

Velp

- De Hoofdstraat is niet gezellig en stijlvol. We missen een gezellig dorpsplein. Ik zou meer bomen willen, meer groen, bredere trottoirs, terrasjes. Mijn voorstel zou zijn om enkele (tuin)architecten een volledig nieuw ontwerp maken op basis van inbreng van Velpenaren, met hulp van een enquête.
- Er is een tweedeling tussen rijk en arm in Velp.

3.5 Leefbaarheid

Zoals we in 3.2 al aanstipten geven respondenten gemiddeld een hoog cijfer voor de leefbaarheid van hun dorp. Veelgenoemd zijn (weer) de natuur en de rust die de dorpen in de gemeente Rheden tot fijne woonplekken maken. Toch schetsen inwoners in hun toelichting de nodige zorgen die bij hen leven over bijvoorbeeld verminderde sociale cohesie en overlast door lawaai en fijnstof van verkeer.

QUOTES

Rheden

- Ik woon mijn hele leven al in Rheden. Wat me opvalt is dat het dorp verpauperd omdat er veel sociaal zwakkeren uit de omgeving, bijvoorbeeld vanuit Arnhem, naar Rheden verhuizen. Het kost de hele gemeenschap meer en meer moeite om dit op te vangen.
- Voordat ik in Rheden kwam te wonen, zag ik Rheden als een oase van rust, groen en sportiviteit. Helaas is rust ver te zoeken, door hardrijders op de Oranjeweg en de IJsselsingel en geluidsoverlast. Ik vind het belangrijk dat kinderen in een veilig en schone omgeving opgroeien. De nieuwe speeltuin is nu al omsingeld door hondenpoep. Voor de jongeren is het belangrijk dat zij hun energie kwijt kunnen. Veel meer jongeren zijn bezig met hun gezondheid en lichaam. Ik zie in omliggende dorpen buiten fitnessstoestellen geplaatst worden.

- Ik ben hier komen wonen omdat we een plek zochten waar onze kinderen veilig konden opgroeien. Dat is uitgekomen. Soms is er een akkefietje in het dorp maar dat hoort erbij. Ik lees erover in de krant, maar ik zie zelf nooit wat.

Velp

- Ik denk dat Velp teveel arbeidsmigranten huisvesting biedt. Daarnaast wordt te weinig voorzien in betaalbare huurwoningen. Ik had de flats in de omgeving Kemphaanplein tegen de vlakte gegooid en het gebied herontwikkeld, voor meer met het gebiedsplan voor het ziekenhuisterrein. Het is toch het ondergeschoven kindje van Vivare waar niet graag in geïnvesteerd wordt.
- Zolang er steeds projecten in het midden- en hoge segment gebouwd worden zal het alleen maar achteruit gaan in Velp. We krij-

QUOTES

gen alleen maar meer en meer westerlingen.
De eigen bevolking wordt op die manier
verstoten.

- De geluidsoverlast is enorm, de onrust over
fijnstof en verkeersonveiligheid ook. Dit
tast het imago van de gemeente Rheden
aan. Ik zou inmiddels niet meer voor Velp
kiezen!

Laag-Soeren

- Momenteel geef ik nog een 8, maar door
het verdwijnen van verenigingen, zoals de
muziekvereniging en de voetbalclub, en het
verdwijnen van de dorpskroeg/dorpshoreca
(de Harmonie) wordt dat wel minder.

De Steeg

- Het doorgaande verkeer moet via de snel-
wegen. Doorgangsverkeer via de N785
moet bemoeilijkt of zelf onmogelijk ge-
maakt worden.

Dieren

- Dieren heeft de prettige ligging ten op-
zichte van de steden Arnhem, Zutphen,
Apeldoorn, Deventer, Nijmegen en Doe-
tinchem voor studie, werk, dagjes uit. Toch
is en blijft Dieren een dorp, wat fijn is qua
wonen. Maar we genieten vooral van de vele
prachtige natuur in de regio: bos, heide,
weilanden, rivieren, het kanaal en natuur-
gebieden om het dorp heen. Dat is voor ons
het prettige aan wonen in Dieren.

Ellecom

- Toen we hier 35 jaar geleden kwamen wo-
nen, woonden we aan de Dalstein nog bij
een rustige lokale weg. Nu hebben we al
te maken met 22.000 voertuigen per dag
zonder dat er beschermende maatregelen
getroffen zijn. De kwaliteit van leven is hier-
door verslechterd.

3.6 Voorzieningen

We zijn bij respondenten dieper ingegaan op het voorzieningenniveau in hun dorp en over de volle breedte van de gemeente. Kunnen ze voor dagelijkse boodschappen, maar ook voor andere aankopen, culturele voorzieningen, recreatie en sport in hun eigen omgeving terecht? Of gaan ze hiervoor naar andere plaatsen, al dan niet buiten de gemeente? In het algemeen zijn respondenten te spreken over het aanbod van winkels voor de eerste levensbehoeften. In de grote dorpen Velp, Rheden en Dieren zijn meer dan genoeg supermarkten en ook over de rest van middenstand is er tevredenheid. Al mogen de kernen wel aantrekkelijker worden aangekleed. Meer kleine speciaalzaken zouden veel respondenten ook verwelkomen. Velp wordt regelmatig genoemd als plaats waar je 'alles' kunt vinden. Voor een middagje 'shoppen' gaan inwoners toch naar plaatsen als Arnhem, Zutphen, Doesburg en Doetinchem. Voor cultuur, maar ook voor zorgvoorzieningen zoals een ziekenhuis zijn ze aangewezen op grote omliggende plaatsen. Voorzieningen die respondenten doorgaans wel dicht bij huis kunnen vinden betreffen verder sport en recreatie. Een terugkerend onderwerp was het Recycleplein in Doesburg, waar inwoners van Rheden heen moeten met te recyclen afval.

QUOTES

- Als het om basisbehoeften gaat, is hier alles. Maar ik mis wel een beetje goede kledingwinkels.
- Je hebt hier ik weet niet hoeveel telefoonwinkels en kappers, maar ik mis betaalbare kledingzaken.
- Het voorzieningenniveau is redelijk goed, ik mis persoonlijk niks. Maar ouderen kunnen niet meer bij een bank terecht.
- Voor de eerste levensbehoeften is het prima. Voor andere dingen moet je ergens anders heen, als je uit eten of naar de film wil bijvoorbeeld.

QUOTES

- Ik mis specialistische winkels zoals een slijterij, een patisserie.
- Ik mis een zwembad in Dieren. Voor een plaats met deze grootte is het jammer dat het er niet is.
- Ik vind in Rheden alles wat ik nodig heb. De winkelstraat mag wel beter qua aankleding. Wat meer horeca zou welkom zijn, en er is geen slager of kaasboer meer. Qua cultuur hebben we als klein dorp veel te bieden, het dorp is heel actief, en daar ben ik trots op.
- Het aantal speeltuinen in Velp Noordoost is echt te weinig. Er is hier geen mogelijkheid voor mijn kinderen om buurkinderen te ontmoeten.
- Wat wij wel jammer vinden is de afstand naar het afvaldepot in Doesburg. Dit is voor Velp ver weg. Arnhem was voor ons veel gunstiger geweest.
- Het winkelaanbod is prima, maar weinig origineel en niet echt gezellig om door te lopen. Dus ik gebruik het vooral functioneel, ik koop wat ik nodig heb. Ik ben blij met het filmpark.
- Theothorne heeft geen aantrekkelijk aanbod. Er is weinig te doen voor jongeren. Basement trekt een ander soort publiek dan de normale jongere. Het sportaanbod is voldoende en uitgebreid, het recreatie-aanbod ook. Kan ik het niet in Dieren vinden, dan wel ergens anders in de gemeente.
- Een ziekenhuis, jammer dat we hiervoor naar Arnhem moeten.
- De bezorgdienst van AH komt niet in Laag-Soeren. Terwijl het gebrek aan een breed aanbod van winkels met groot assortiment tot online winkelen dwingt.
- In het dorp Rheden missen wij niets. Dat is anders in De Steeg, Ellecom, Laag-Soeren en Spankeren.
- Meer marktkooplui aantrekken en de markt in het dorp (Groenestraat) houden. Dat zal de mensen meer naar het centrum trekken, wat de leefbaarheid ten goede zal komen.
- Voor cultuur van enige betekenis moet je naar de buurgemeente. Alles wat in de gemeente beschikbaar is wordt steeds onbruikbaar, door het verval van Theothorne en de beperkte bruikbaarheid van het Buitentheater in Velp.

Resultaten identiteit van de gemeente

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk staat de tweede lijn centraal die we uitwerken: de identiteit van de gemeente. Wat maakt dat inwoners zich er ooit vestigden of er bleven? Wat zijn hun favoriete plekken, wat zou behouden moeten blijven of beter beschermd? We vroegen daarnaast inwoners naar een korte omschrijving van de gemeente. Kortom: welk beeld hebben respondenten van Rheden en sluit dit aan bij hun persoonlijke beleving?

4.2 Redenen voor vestiging

De aantrekkelijkheid van de gemeente Rheden als woonplek voert bij respondenten de boventoon, als het gaat om de reden om hier te komen wonen dan wel te blijven. Dit specificerden sommigen als een veilige omgeving voor de kinderen om op te groeien, de keuze voor de natuur, maar ook de goede verbindingen met andere plaatsen, met name Arnhem. Een kwart van de mensen die we spraken noemen de nabijheid van het werk als voornaamste reden om in de gemeente te wonen.

4.3 Meest en minst favoriete plekken in de gemeente

We wilden peilen of er plekken zijn waar mensen 'iets' mee hebben in hun leefomgeving. En – als tegenhanger hiervan – of er ook plekken zijn die weezin oproepen. De meest genoemde favoriete plekken zijn niet geheel onverwacht de Posbank en andere locaties in 'de bossen' zoals de Sprengen, de Elsberg en Beekhuizen. Veel respondenten zien het bos in algemene zin als favoriete plek, soms in een adem genoemd met de IJssel en diens uiterwaarden. De dorpskerk komt vaak langs als publiekslieveling in Rheden. In Velp is Biljoen geliefd.

Wat is uw meest/minst favoriete plek in de gemeente

Meest favoriet

- Posbank
- Sprengen
- de Elsberg
- (bos bij) Beekhuizen
- de IJssel
- Biljoen
- dorpskerk Rheden
- de bossen (in het algemeen)

Minst favoriet

- Bedrijventerreinen Velp, Rheden en Dieren
- Centrum van Dieren en winkelcentrum Caluna (ivm uitstraling)
- Ziekenhuis Velp en omgeving
- Churchillplein Velp
- Ericaplein Dieren
- Leegstand Rhederhof
- Kennedylaan Velp
- De entree van Rheden

Fokke Baarssen / Shutterstock.com

Hoe zien inwoners de toekomst van hun leefomgeving?
resultaten | identiteit van de gemeente

QUOTES

- Ik voel me meer verbonden met de Veluwezoom dan het dorp Rheden.
- Hier krijg je meer huis voor hetzelfde geld vergeleken met Arnhem.
- Toen kreeg je van je bedrijf nog een woning aangeboden bij je baan.
- Ik kon hier een huurwoning krijgen.
- Voor mij was de keuze voor de natuur het belangrijkste.

Minst favoriet zijn een serie centrale plekken in de grote dorpen (Churchillplein in Velp, Ericaplein en Calunaplein in Dieren), de bedrijventerreinen in Velp, Rheden en Dieren, de omgeving Kennedylaan in Velp en een aantal leegstaande panden in Rheden, waaronder het voormalige Rhederhof.

4.4 Wat is het beschermen en/of behouden waard?

De natuur en de biodiversiteit verdienen bescherming, blijkt uit de reacties van respondenten. Maar ook bepaalde voorzieningen en erfgoed moeten behouden blijven. Uit sommige reacties blijkt dat er ook meer aandacht welkom is voor zwakkeren in de samenleving.

QUOTES

- De uitstraling van Rheden is gebaseerd op mooie huizen en de bossen van de Veluwezoom. Investeer dus in het behoud van rust en natuur.
- De bereikbaarheid en toegankelijkheid van de natuur op Veluwezoom moet behouden blijven.
- De gemeente zou zich meer in moeten zetten voor het gebied ten zuiden van de spoorlijn in Velp.
- Theotorne moet kosten wat het kost beschikbaar blijven. Dat geldt ook voor het openluchtwembad in Rheden.
- Natuur en biodiversiteit moeten we beschermen, maar ook het sociale karakter in onze gemeente. Opdat dit geen gemeente wordt enkel voor de gegoede burgerij.
- De natuur moeten we beschermen. Wat mij betreft zou ook heel de gemeente autoluw moeten zijn.

4.5 Gemeente Rheden in een paar woorden

We vroegen alle respondenten om hun gemeente in een paar woorden te kenschetsen. Vaak kwamen deze steekwoorden naar voren: Groen, natuur, landelijk. De gemeente Rheden ziet om naar inwoners. Het is er dorps, knus en mooi wonen. Als kenmerkend wordt ook de eigenheid van de zes woonkernen gezien. Andere veel voorkomende kernwoorden: senioren, arm en rijk, groene parel, goed voorzieningenniveau, gemoedelijk, sociaal, oase.

Hoe zou u in een paar woorden de gemeente Rheden omschrijven? Een overzicht van de vaakst genoemde woorden.

groen
natuur knus landelijk
gezellig dorps
bosrijk ziet om naar inwoners
arm en rijk mooi wonen
eigenheid in zes woonkernen
groene parel senioren
sociaal gemoedelijk
goed voorzieningenniveau
oase

Resultaten prioriteiten en ambities

5.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op de prioriteiten en ambities die inwoners benoemen, de derde lijn in ons onderzoek. Wat vinden zij de belangrijkste onderwerpen voor hun gemeente de komende jaren? Hoe ziet die toekomst van Rheden er wat de respondenten betreft uit? Wat kan er beter? Zit er energie in de Rhedense samenleving, zien respondenten kansen voor de toekomst en zien zij hierbij een rol voor zichzelf? We vroegen inwoners naar hun eigen bijdrage voor de leefbaarheid, maar peilden dit ook met vragen over sociale cohesie.

5.2 Indicatoren sociale cohesie

Vier op de tien inwoners die we spraken zijn al actief in buurt, dorp of gemeente. Vaak gaat het om vrijwilligerswerk bij bijvoorbeeld een buurtinitiatief, vereniging, de voedselbank of de brandweer. Bovendien geeft een ruime meerderheid aan samen te werken met burens. In de gemeente Rheden is het normaal dat burens elkaars huissleutel hebben, en regelmatig pakken mensen gezamenlijk klusjes op in de buurt. Dat zijn aanwijzingen dat de sociale cohesie in de dorpen redelijk groot is.

5.3 Indicatoren maatschappelijke slagkracht

We vroegen aan respondenten of zij zich zouden inzetten als voorzieningen onder druk staan. De helft van de ondervraagden antwoordt hier positief. Ruim een kwart van de respondenten twijfelt nog, vanwege een volle agenda door bezigheden als een drukke baan of omdat de persoon

in kwestie op leeftijd is. Als een inwoner zich inzet, wat houdt dat dan precies in? Een derde van de ondervraagden zou zich actief willen inzetten, terwijl een kleiner deel denkt aan een financiële bijdrage. Overigens is meer dan een derde van de mening dat vooral de gemeente een taak heeft in het overeind houden van het voorzieningenniveau.

Zet u zich op een of andere manier in voor de leefbaarheid van uw dorp of de gemeente?

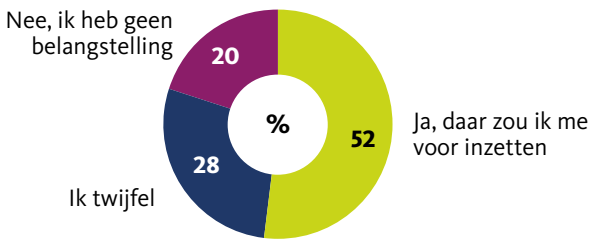
*) vaker genoemd: brandweer, bestuurslid lokale vereniging, vrijwilliger, buurttuinier, ruim rotzooi op als ik wandel, voedselbank, onderhoud boomgaarden

Doet u wel eens dingen samen met uw eigen buurtgenoten?

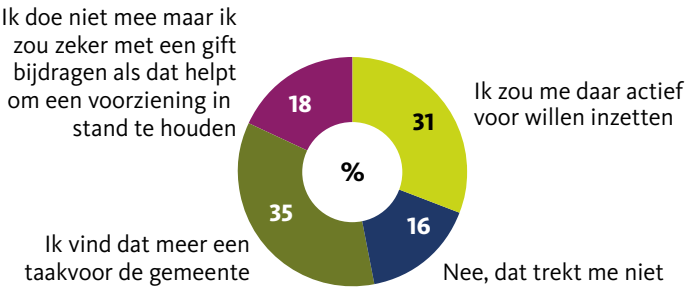

*) Anders, namelijk: samen de natuur in, buurtfeest, barbecue, wandelen, samen eten, pakjes in ontvangst nemen

Als er voorzieningen onder druk staan in uw dorp, zou u zich dan inzetten om ze te behouden?

Als u zich zou willen inzetten tegen vershraling van het voorzieningenniveau, waar denkt u dan aan?

5.4 Wat kan er volgens respondenten beter in gemeente Rheden?

Naast minder positieve kanten van de eigen woonomgeving (3.4) en minst favoriete plekken (4.3) vroegen we ook naar wat volgens respondenten beter kan in de hele gemeente. Deze opmerkingen werden gemaakt met daarbij exemplarische quotes.

- **Beleid voor recreatie** - *“voor de natuur is recreatie een keerzijde”.*
- **Het faciliteren van vrijwilligers** - *“het is ook een zorg van de gemeente dat er minder vrijwilligers komen. Zij zijn de basis van het goed ontwikkelde verenigingsleven”.*
- **Het aantrekkelijker maken van dorpskernen** - *“met winkelstraten waar recreanten en bewoners willen verblijven en waar ze niet alleen voor een snelle boodschap komen”.*
- **Communicatie van de gemeente met (nieuwe) inwoners** - *“verwelkom nieuwe inwoners met een leuke brief/attentie/geste, niet met een overzicht van de gemeentelijke belastingen”.*

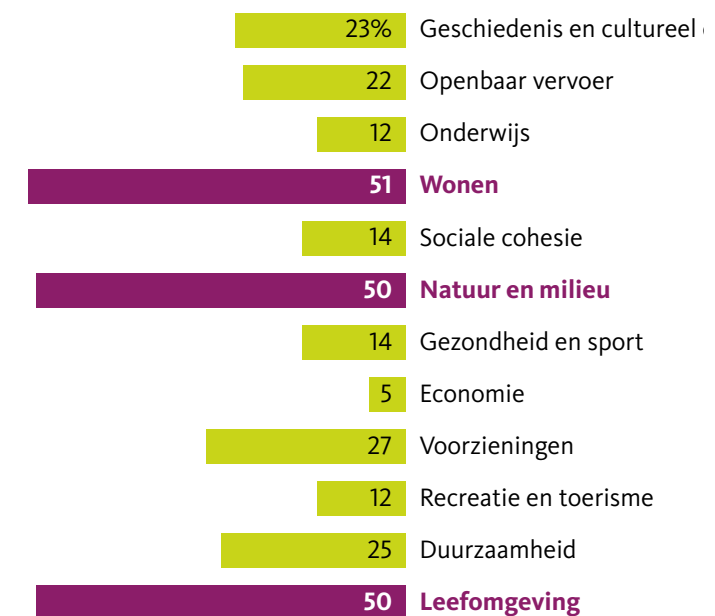
QUOTES

- **De centra in de dorpen Rheden en Dieren.** Deze zijn sfeerloos en erg versteend.
- **De klantvriendelijkheid naar nieuwkomers.** Heet mensen welkom. Nu krijgen ze een brief met de dreiging van een boete als het adres niet klopt.
- **Het bosbeheer.** Dat is nu dramatisch. Ze hakken zonder pardon mooie bomen van 80 à 90 jaar om, terwijl het vaak helemaal niet nodig is. Op de lijst van bijzondere bomen staan nauwelijks bomen.
- **Het winkelaanbod loopt terug.**

5.5 Welke onderwerpen vinden respondenten belangrijk?

Respondenten kregen twaalf onderwerpen voorgelegd die een rol spelen in de Omgevingsvisie van de gemeente Rheden. Ze konden aangeven welke drie onderwerpen voor hen belangrijk zijn. Wonen, natuur en milieu en een gezonde, veilige leefomgeving zijn de meest gekozen thema's, met alle drie een score van circa 50 procent. Relatief hoog scoorden ook voorzieningen, duurzaamheid en erfgoed.

U kunt drie onderwerpen kiezen die voor u belangrijk zijn en aangeven waarom u deze keuze maakt.

QUOTES

- **Trek niet zoveel of zelfs nog meer toeristen en recreanten aan.** Dit gaat volledig ten koste van flora en fauna.
- **Speel beter in op toerisme.** Fietzers moet je meer actief door het centrum leiden.
- **Alle organisaties die voornamelijk werken met vrijwilligers komen mensen tekort.** De gemeente zou actiever kunnen handelen in het enthousiasmeren en faciliteren van nieuwe vrijwilligers.
- **Maak meer gebruik van de prachtige ligging van de IJsselkade voor dagjesmensen.**
- **Meer ruimte voor de natuur in de dorpen, minder versterking, meer gezelligheid in de dorpskern zodat deze aantrekkelijker wordt.**
- **De communicatie met inwoners moet beter.** Het duurt vaak lang voordat je iets terug hoort.

5.6 Toekomstbeelden

Bij de gekozen top-3 van belangrijke onderwerpen konden respondenten aangeven welk toekomstbeeld ze bij het thema hadden. Hieruit blijkt veelal welke zorgen inwoners hebben over onderwerpen die hen aangaan, maar ook waar zij mogelijkheden zien en welke ambitie de gemeente zou moeten hebben. We geven hier de meest kenmerkende uitspraken weer.

QUOTES

Wonen

- Maak geïntegreerde plannen voor woningbouw door rekening te houden met duurzaamheid en biodiversiteit, door je te richten op klimaatneutraal en klimaatadaptief wonen.
- Er moeten goedkopere woningen voor starters komen. Ik kan nu geen kant op vanuit m'n huurappartement.
- Er zijn meer inspanningen nodig voor woningbouw. Bedrijven in de dorpen, zoals garagebedrijven, kun je beter verplaatsen naar het industrieterrein zodat er bouwgrond vrijkomt. Ook braakliggende stukken grond moeten we aanpakken, ook al is dit particulier bezit.
- Creëer meer woningen in leegstaande panden, zoals die bouwval van Tomassen en het voormalige hotel Roskam.

- Blijf werken aan meer levensloopbestendige woningen. Hier toont de gemeente tot nu toe te weinig visie.
- Jongeren moeten in hun eigen dorp kunnen wonen, geef ze voorrang bij toewijzingsbeleid.
- Er moet in de toekomst plek zijn voor tiny houses.

Natuur en milieu:

- Door klimaatverandering komen natuur en milieu in verdrinking. Dat gaat ten koste van de biodiversiteit. We moeten hier zoveel mogelijk aan doen om verdere teruggang te voorkomen.
- Bewaak de natuur, en durf radicale beslissingen te nemen. Nu gebruiken mensen de Posbank als racebaan, doe daar wat aan.

QUOTES

- Sta geen intensieve agrarische activiteiten rondom de Veluwezoom meer toe, maar zorg voor natuurlijke buffers met ruimte voor superextensieve agrariërs. Daarnaast moet de gemeente geen gemotoriseerd vervoer meer toelaten in de gehele Veluwezoom.
- Weg met verharding op percelen! De gemeente zou moeten verplichten dat opritten open structuren krijgen. Bebouwing en verharding moet teruggebracht tot een klein percentage.
- De Posbank moet dicht voor gemotoriseerd verkeer.
- De kennis die er is bij hogeschool Van Hall Larenstein zou toegankelijk moeten zijn voor bewoners.
- Besteed veel meer aandacht aan de negatieve consequenties van bouwprojecten, landbouw en allerlei andere ingrepen van de mens. We hebben al genoeg schade aangericht aan het klimaat, de natuur en ons grondwater!
- Heel regelmatig zijn hier grote groepen recreanten en sporters die meedoen aan wedstrijden hardlopen, hardfietsen en allerlei andere bezigheden die eigenlijk niet in de natuur thuishoren. Het lijkt wel of de commercie steeds voorrang heeft boven de natuur, terwijl de gemeente véél zuiniger zou moeten zijn op dit fraaie landschap en deze bijzondere natuur. Die zijn uniek!

Leefomgeving

- Voer 30 kilometer per uur in als maximumsnelheid op alle wegen door en in de dorpen.
- Streef naar een omgeving die voor kinderen en ouderen, voetgangers en fietsers prettig is. En geef geen ruim baan aan de automobilist.
- Leg verkeersdrempels aan of zorg voor een andere oplossing om het hardrijden in Ellecom tegen te gaan.
- Controleer meer op snelheid in woongebieden.
- Ik maak me zorgen over fijnstof. Niemand ziet het, maar het is er wel, en steeds meer.

Voorzieningen

- We zijn een gemeente met veel oudere inwoners. Daar moeten ruim voorzieningen voor zijn, ook op het gebied van zorg.
- We hebben nu goede voorzieningen. Zorg ervoor dat dit zo blijft.
- Ik zou meer betaalbare kledingwinkels willen zien en dan ook voor alle doelgroepen.
- Ik hoop dat er weer een bibliotheek komt in Rheden.
- Theotorne en Openluchttheater moeten in de toekomst weer eigendom van de gemeente worden.
- Ik zou willen dat de winkelstraat in Rheden levendiger werd.
- In de dorpen moeten winkelcentra en -straten autovrij worden.

QUOTES

Duurzaamheid

- Leg zonnepanelen op alle daken, zet op elke hoek van de straat laadpalen neer en maak het OV gratis.
- De overheid moet mensen helpen met verduurzaming, eventueel ook financieel.
- Ik vind dat de gemeente meer moet meedenken, subsidies voor warmtepompen zijn belangrijk.
- Maak meer gebruik van energie uit zon en wind.
- Rheden mag van mij de meest duurzame gemeente van Nederland worden. De landbouw in onze gemeente moeten we omgooien naar circulair en duurzaam.
- Investeer meer in openbaar vervoer en systemen waardoor mensen veel meer samen reizen.
- Doe meer om huizen van het gas te krijgen.

Geschiedenis en cultureel erfgoed

- De gemeente bestaat in 2023 450 jaar. De laatste vijftig jaar zijn we veel kwijtgeraakt op industrieel en cultureel gebied. De gemeente moet samen met de Oudheidkundige Kring een visie opstellen hoe dit kan verbeteren.
- Een kleinschalig museum waar wisselende tentoonstellingen worden ingericht over de geschiedenis en cultureel erfgoed uit deze omgeving. Vrijwilligers genoeg om zo'n museum te 'bemannen', bleek bij het Pop-up museum over de Tweede Wereldoorlog in 2019-2020.

- De geschiedenis moeten we levend houden, maar ook toegankelijk voor belangstellenden. Jammer bijvoorbeeld dat Biljoen niet te bezichten is.
- We hebben veel moois en waardevols, dat kan de gemeente veel beter uitbuiten voor toerisme en recreatie.

Openbaar vervoer:

- Elk er moet elk kwartier een goede verbinding met Arnhem en Zutphen zijn en aansluitingen naar andere delen van het land. Zowel met de bus als de trein. Een auto moet niet nodig zijn om ergens te komen.
- Zonde dat lijn 1 naar Oosterbeek gewijzigd is. Vooral in gemeente met veel ouderen is OV erg belangrijk.
- Er wonen veel ouderen en die hebben niet altijd een auto. Die moeten zich ook kunnen verplaatsen.

Sociale cohesie

- Er zouden meer dorpsbijeenkomsten georganiseerd moeten worden, ook voor nieuwkomers.
- Stimuleer dat er leuke dingen worden georganiseerd die de onderlinge band versterken.
- Behoud 't Sprengenhuis voor maatschappelijke, sociale verbondenheid en sport en beweging.
- Maak van De Overtuin een gezellig dorpsplein. Organiseer daar op zomeravonden optredens voor bijvoorbeeld plaatselijke muziekverenigingen. Dan maak je het centrum ook aantrekkelijk voor toeristen.

QUOTES

Gezondheid en sport

- Behoud het ziekenhuis in Velp.
- Wat ik heel belangrijk vind: voldoende sportvoorzieningen die ook voor iedereen betaalbaar zijn.
- Gratis of goedkoop sporten voor kinderen, en zorg voor betere begeleiding.
- Iedereen moet kunnen sport, al of niet in clubverband. Sporten is gezond en werkt preventief.
- Organiseer meer activiteiten en evenementen om een gezonde leefstijl te promoten.
- Scholen moeten we meer bij meer sporten betrekken.

Onderwijs

- Ik vind het belangrijk dat jeugd lopend en op de fiets naar school gaat. Schoolzwemmen en gymles moet blijven bestaan.
- Diversiteit is belangrijk, zorg dat er scholen zijn voor alle gezindten.
- We hebben goede basisscholen nodig voor leefbare dorpen, die moeten we behouden in onze gemeente.

Recreatie en toerisme

- Bij Velp aan de IJssel is denk ik ruimte voor een bungalowpark met een camping en eventueel een jachthaven.
- Het is goed voor de leefbaarheid en de middenstand als we iets meer doen voor recreanten. Je moet keuzes maken om massa-toerisme te voorkomen. Richt je bijvoorbeeld veel meer op de fietser, en sluit wegen af voor gemotoriseerd verkeer.

- Richt je meer op kwaliteit en de verblijfsrecreant in plaats van de doelgroep die maar kort in de gemeente is.
- Ik zou goed kijken hoe je toeristen van de Posbank als het ware het dorp in kunt lokken. Volgens mij profiteert de gemeente en het dorp niet of nauwelijks van alle bezoekers van buiten de gemeente.

Economie

- We moeten ruimte creëren voor ondernemende mensen. Dat hoeven niet eens ondernemers te zijn. Maar ondernemende inwoners houden het dorp leefbaar. Het is een kip en ei-verhaal: in een leefbaar dorp willen ondernemers aan de slag gaan, en ondernemers houden een gemeenschap levensvatbaar.
- Investeer in jongeren, zorg voor leertrajecten en leerplekken.

6

Overige onderwerpen die inwoners aandragen

6.1 Inleiding

We vroegen of respondenten extra aandachtspunten kon noemen, naast de onderwerpen die voorlagen. Dit deden we op twee manieren. Waren er onderwerpen die zij zelf wilden toevoegen aan de lijst van twaalf? Daarnaast geven we in onze straatinterviews afsluitend altijd de ruimte aan een eventuele vraag die we ‘vergeten zijn’ te stellen. Zo heeft iedere inwoner die met ons in gesprek ging de kans gekregen eigen ideeën, kansrijke gedachten, frustraties of meningen met ons te delen.

6.2 Aangedragen onderwerp

De onderwerpen waar inwoners aandacht voor vragen, betreffen voor een deel thema’s uit het sociaal domein, zoals beleid voor jeugd en ouderen. Daarnaast komt er een serie onderwerpen voorbij met raakvlakken met ruimtelijke ordening en lokaal bestuur. We geven hier een zo volledig mogelijk beeld.

QUOTES

- Steek energie in armoedebestrijding.
- Zorg voor consistentie in visies in de omgevingswet, de structuurvisie en de omgevingsvisie buitengebied. Verbind de visie op landgoederen bijvoorbeeld aan leefbaarheid.
- Velp en Rheden kunnen meer naar elkaar toe bouwen.
- Geef inwoners en maatschappelijke organisaties een veel grotere input bij de dorpsontwikkeling en bij specifieke projecten.
- Er moet meer voor ouderen gedaan worden: zorg voor voldoende gelijkvloerse woningen die betaalbaar zijn en voer daarnaast speciale parkeerplaatsen voor senioren in.

QUOTES

- Het wordt echt steeds drukker in het verkeer. Daar moet beter op geanticipeerd worden. Ook moeten er betere fietspaden en meer parkeerplekken voor fietsers komen.
- Ik maak me behoorlijk zorgen over het toenemende woon- en werkverkeer. Verkeer verstoort niet alleen de rust, maar het is ook erg slecht voor het milieu. Wat dat betreft hoop ik dat er op korte termijn heel veel plekken autoluw worden.

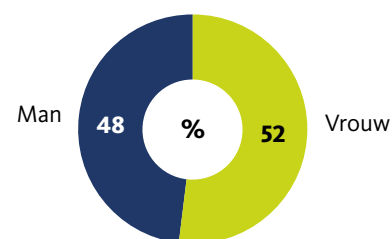
- De huidige droogte baart me veel zorgen. We hebben al drie zeer droge jaren achter de rug. Boeren en burgers blijven gewoon sproeien, zelfs overdag en dan verdampt bijna alles. De bossen in het Nationale Park staan er na die droge jaren bedroevend bij, talloze bomen liggen om met de wortels omhoog omdat ze geen vocht meer krijgen. Het is treurig om te zien en de eerstvolgende storm zal weer een nieuwe ravage aanrichten. Daarnaast hebben we ook overstromingen gehad na overvloedige regenval. Aan de ene kant kan het water door overbetegeling van de tuinen te weinig terugstromen in de grond, aan de andere kant zal er door die verharding sneller wateroverlast optreden. Waarom kan de gemeente niet de inwoners verplichten om bijvoorbeeld maximaal de helft van een tuin te betegelen? Je ziet steeds meer dan mensen alles volledig dicht leggen met tegels. Dat is niet alleen erg lelijk, het is ook slecht voor de natuurlijke waterregulatie. Verder vraag je je af of mensen nog wel onbeperkt zwembaden en hot tubs met schoon drinkwater zouden mogen vullen. We moeten véél zuiniger zijn op het drinkwater dat dankzij de natuur zo schoon is. Drinkwater kost bijna niets, om verspilling te voorkomen zou er gerust een progressief tarief kunnen worden ingevoerd zodat mensen iets zuiniger en voorzichtiger worden met deze belangrijke grondstof.

- Over all is het prima in onze gemeente. Wel is het jammer dat de tweedeling tussen welgestelden en kansarmen ook letterlijk het dorp deelt, en dat deze groter lijkt te worden. Er zijn weinig ‘bruggenbouwers’ in de gemeenschap.
- De belangrijkste vraag is: hoe gaat de gemeente Rheden het vertrouwen van de inwoners terugwinnen? Met de verkiezingen heeft maar de helft gestemd. Dat is niet voor niets. Inwoners willen best meepraten en meedoen, maar ze hebben niet het gevoel dat er ook maar iemand luistert. Dat zou de gemeente zich aan moeten trekken en een plan moeten maken hoe ze dat in de komende vier jaar gaan veranderen.
- Ik wil het hebben over de WMO. De gemeente heeft veel ouderen en die moeten hier zonder beperkingen kunnen wonen. Daarnaast: de gemeente lijkt de focus te leggen op ouderen, maar er wonen hier ook veel kinderen, jongeren en studenten!
- Wat heeft de jeugd nodig om leuk en veilig te wonen en in de gemeente te blijven? Rheden is aan het vergrijzen.

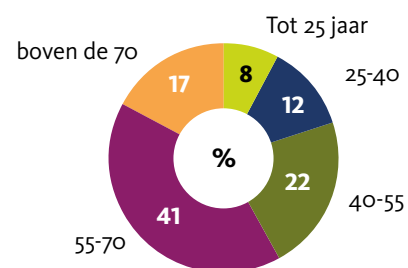
7

Achtergronden van de respondenten

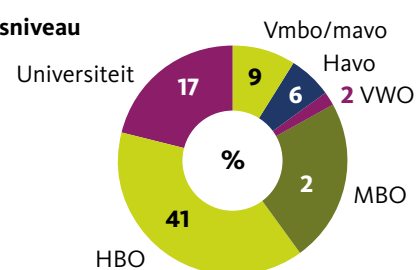
Man/vrouw

Leeftijd

Opleidingsniveau

8

Verantwoording

Medio mei 2022 hebben 465 inwoners van de gemeente Rheden hun kijk gegeven op de toekomst van hun woonomgeving. Dit levert bouwstenen op voor de Omgevingsvisie waar de gemeente aan werkt. De interviewers van Opiniepijlers zijn namens de gemeente in gesprek gegaan met inwoners. De interviews zijn gehouden in week 19 in Velp, Rheden en Dieren, tijdens de weekmarkt in die plaatsen. Als leidraad diende een vragenlijst die in overleg met de gemeente Rheden tot stand kwam.

Op straat hebben we in totaal 151 diepte-interviews afgenomen. Daarnaast hebben 314 respondenten via de online vragenlijst meegedaan aan het onderzoek.

De interviews namen per inwoner ongeveer twintig tot veertig minuten in beslag. In de gesprekken is de mening van de inwoners in kaart gebracht, maar ook hun zorgen, wensen en kansen die zij zelf zien voor hun dorp en gemeente. We hebben met ongeveer evenveel vrouwen als mannen gesproken, met uiteenlopende opleidingsniveaus. Uit alle dorpen in de gemeente deden respondenten mee aan het onderzoek. Zo ontstond er een uitgebalanceerd, gespreid beeld van wat leeft in de gemeente.

Opiniepijlers vervult in de informatievergaring en -verwerking een neutrale rol. Onze interviewers leggen in de gesprekken een directe relatie tussen opdrachtgevers en inwoners/passanten. Dat stellen de respondenten op prijs: ze geven graag hun mening en vinden het in beginsel positief dat de gemeente wil luisteren naar wat er leeft en speelt onder de inwoners.

De interviews hebben geresulteerd in ruim 12.000 datagegevens; deze zijn verwerkt, geanalyseerd en samengevat. De resultaten kunnen bijdragen aan op maat gesneden communicatie en informatievoorziening,

onderbouwing van inhoudelijke keuzes, versterking van de kwaliteit van de Omgevingsvisie en verbreding van het draagvlak van toekomstig beleid.

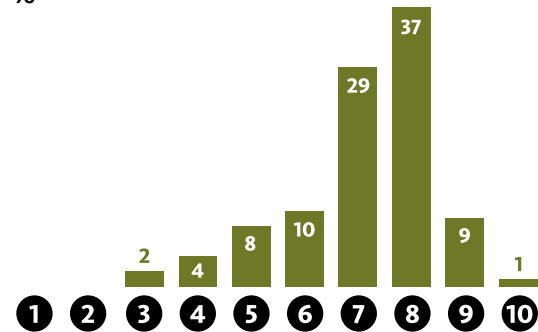
Als het gaat om de respons in dit onderzoek moet een onderscheid worden gemaakt tussen straatgesprekken versus online reacties. Het grote verschil is dat tijdens straatgesprekken informatie van respondenten effectiever kan worden overgedragen. Er ontstaat een beter beeld van wat er leeft en speelt qua ideeën, belangen, zorgen, argumenten en communicatie-behoefte.

Bij de verwerking van de resultaten maken we onderscheid tussen de op straat verkregen en de digitale data. In de straatinterviews werken we met open en gesloten vragen in een gestandaardiseerde vragenlijst. Bij de gesprekken op straat gaat het vooral om argumenten, redeneringen, kansen en sentiment. Het kwalitatieve deel van het rapport is voornamelijk hierop gebaseerd. Het digitale onderzoek draait om de grotere aantallen, verhoudingen en spreiding. Hiermee heeft een grotere groep respondenten de kans om aan het onderzoek deel te nemen. Deze dient op die manier als extra toets en verbreding van de basis: omdat de aantallen digitale reacties meestal nog groter zijn dan de interviews op straat bieden ze een goede aanvulling.

Medio mei 2022 hebben 465 inwoners van de gemeente Rheden hun kijk gegeven op de toekomst van hun woonomgeving

Op de markten in Velp, Rheden en Dieren hebben we in totaal 151 diepte-interviews afgenomen. Daarnaast hebben 314 respondenten via de online vragenlijst meegedaan aan het onderzoek. In de gesprekken is de mening van de inwoners in kaart gebracht, maar ook hun zorgen, wensen en kansen die zij zelf zien voor hun dorp en gemeente.

Welk cijfer geeft u de leefbaarheid in uw dorp?
%

Waarom woont u hier? Waarom bent u hier komen wonen?
%

*) terug naar geboortegrond, familie woonde er al, geboren en getogen, Intercystation, betaalbare woning, ik kreeg hier een huurwoning, keuze voor de natuur, dichtbij snelweg, gezinshereniging (Turkije), nabijheid Arnhem, veilige omgeving voor onze kinderen, mantelzorg ouders

Wat is uw meest/minst favoriete plek in de gemeente?

Meest favoriet

- Posbank
- Sprengen
- de Elsberg
- (bos bij) Beekhuizen
- de IJssel
- Biljoen
- dorpskerk Rheden
- de bossen (in het algemeen)

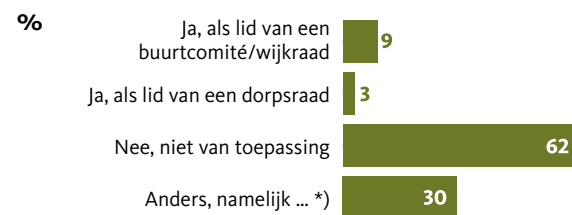
Minst favoriet

- Bedrijventerreinen Velp, Rheden en Dieren
- Centrum van Dieren en winkelcentrum Caluna (ivm uitstraling)
- Ziekenhuis Velp en omgeving
- Churchillplein Vel
- Ericaplein Dieren
- Leegstand Rhederhof
- Kennedylaan Velp
- De entree van Rheden

Hoe zou u in een paar woorden de gemeente Rheden omschrijven?
Een overzicht van de vaakst genoemde woorden.

groen
natuur knus landelijk
gezellig dorps
bosrijk ziet om naar inwoners
arm en rijk mooi wonen
eigenheid in zes woonkernen
groene parel senioren
sociaal gemoedelijk
goed voorzieningenniveau
oase

Zet u zich op een of andere manier in voor de leefbaarheid van uw dorp of gemeente?

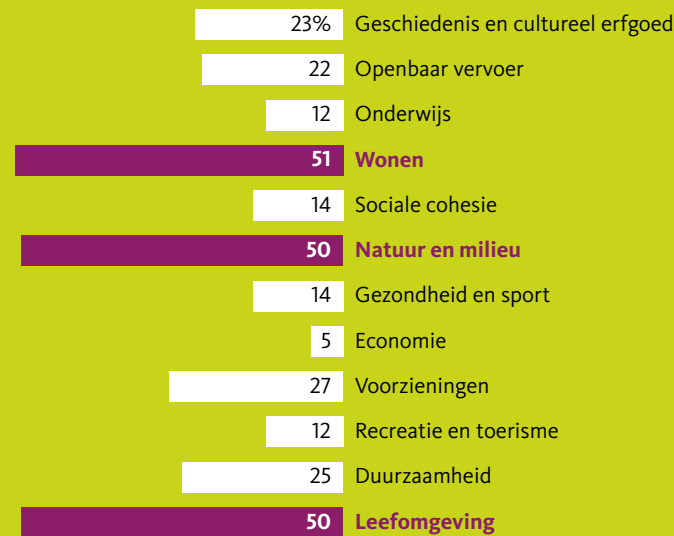
*) vaker genoemd: brandweer, bestuurslid lokale vereniging, vrijwilliger, buurttuinier, ruim rotzooi op als ik wandel, voedselbank, onderhoud boomgaarden

Doet u wel eens dingen samen met uw eigen buurtgenoten?
%

*) Anders, namelijk: samen de natuur in, buurtfeest, barbecue, wandelen, samen eten, pakjes in ontvangst nemen

U kunt drie onderwerpen kiezen die voor u belangrijk zijn en aangeven waarom u deze keuze maakt.

quotes natuur en milieu

“Door klimaatverandering komen natuur en milieu in verdrukking. Dat gaat ten koste van de biodiversiteit. We moeten hier zoveel mogelijk aan doen om verdere teruggang te voorkomen.”

“Sta geen intensieve agrarische activiteiten rondom de Veluwezoom meer toe, maar zorg voor natuurlijke buffers met ruimte voor superextensieve agrariërs. Daarnaast moet de gemeente geen gemotoriseerd vervoer meer toelaten in de gehele Veluwezoom.”

“Weg met verharding op percelen! De gemeente zou moeten verplichten dat opritten open structuren krijgen. Bebouwing en verharding moet teruggebracht tot een klein percentage.”

“De kennis die er is bij hogeschool Van Hall Larenstein zou toegankelijk moeten zijn voor bewoners.”

“Bewaak de natuur, en durf radicale beslissingen te nemen. Nu gebruiken mensen de Posbank als racebaan, doe daar wat aan.”

“Besteed veel meer aandacht aan de negatieve consequenties van bouwprojecten, landbouw en allerlei andere ingrepen van de mens. We hebben al genoeg schade aangericht aan het klimaat, de natuur en ons grondwater.”

quotes leefomgeving

“Voer 30 kilometer per uur in als maximumsnelheid op alle wegen door en in de dorpen.”

“Leg verkeersdrempels aan of zorg voor een andere oplossing om het hardrijden in Ellecom tegen te gaan.”

“Controleer meer op snelheid in woongebieden. Ik maak me zorgen over fijnstof. Niemand ziet het, maar het is er wel, en steeds meer.”

quotes wonen

“Maak geïntegreerde plannen voor woningbouw door rekening te houden met duurzaamheid en biodiversiteit, door je te richten op klimaatneutraal en klimaatadaptief wonen.”

“Er moeten goedkopere woningen voor starters komen. Ik kan nu geen kant op vanuit m'n huurappartement.”

“Er zijn meer inspanningen nodig voor woningbouw. Bedrijven in de dorpen, zoals garagebedrijven, kun je beter verplaatsen naar het industrieterrein zodat er bouwgrond vrijkomt.”

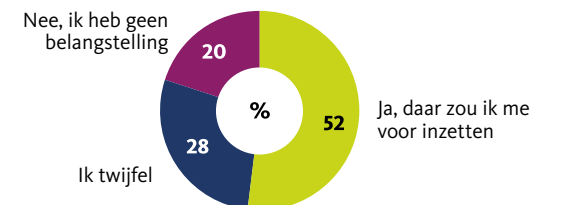
“Creëer meer woningen in leegstaande panden, zoals die bouwval van Tomassen en het voormalige hotel Roskam.”

“Blijf werken aan meer levensloopbestendige woningen. Hier toont de gemeente tot nu toe te weinig visie.”

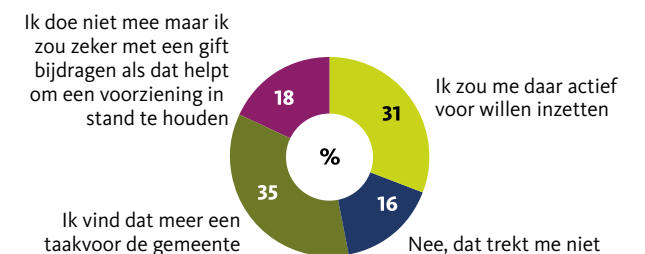
“Jongeren moeten in hun eigen dorp kunnen wonen, geef ze voorrang bij toewijzingsbeleid.”

“Er moet in de toekomst plek zijn voor tiny houses.”

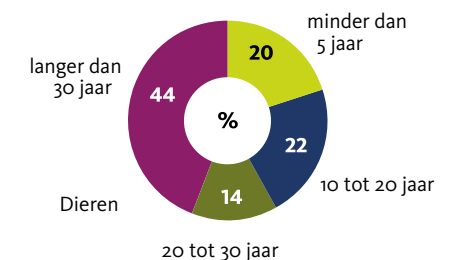
Als er voorzieningen onder druk staan in uw dorp, zou u zich dan inzetten om ze te behouden?

Als u zich zou willen inzetten tegen vershraling van het voorzieningenniveau, waar denkt u dan aan?

Hoe lang woont u in de gemeente?

gemeente Rheden

OPINIE
PIJLERS
in gesprek met bewoners

